

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ - ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

UDC 80 (82)

ISSN 1857-7059

ГОДИШЕН ЗБОРНИК

2020

YEARBOOK

2020

ГОДИНА 11
БРОЈ 16

VOLUME XI
NO 16

GOCE DELCEV UNIVERSITY - STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК
2020
YEARBOOK
2020

ГОДИНА 11
БР. 16

VOLUME XI
NO 16

GOCE DELCEV UNIVERSITY – STIP
FACULTY OF PHILOLOGY

ГОДИШЕН ЗБОРНИК ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

За издавачот:

вонр. проф. Драгана Кузмановска

Издавачки совет

проф. д-р Блажо Боев

проф. д-р Лилјана Колева-Гудева

проф. д-р Виолета Димова

вонр. проф. Драгана Кузмановска

проф. д-р Луси Караниколова -Чочоровска

проф. д-р Светлана Јакимовска

проф. д-р Ева Ѓорѓиевска

Редакциски одбор

- проф. д-р Ралф Хајмрат – Универзитет од Малта, Малта
проф. д-р Нечати Демир – Универзитет од Гази, Турција
проф. д-р Ридван Џанин – Универзитет од Едрене, Турција
проф. д-р Стана Смиљковиќ – Универзитет од Ниш, Србија
проф. д-р Тан Ван Тон Та – Универзитет Париз Ест, Франција
проф. д-р Карин Руке Бритен – Универзитет Париз 7 - Дени Дидро, Франција
проф. д-р Роналд Шејфер – Универзитет од Пенсилванија, САД
проф. д-р Кристина Кона – Хеленски Американски Универзитет, Грција
проф. д-р Златко Крамариќ – Универзитет Јосип Јурај Штросмаер, Хрватска
проф. д-р Борјана Просев-Оливер – Универзитет во Загреб, Хрватска
проф. д-р Татјана Ѓуришиќ-Бекановиќ – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
проф. д-р Рајка Глушица – Универзитет на Црна Гора, Црна Гора
доц. д-р Марија Тодорова – Баптистички Универзитет од Хонг Конг, Кина
доц. д-р Зоран Поповски – Институт за образование на Хонг Конг, Кина
проф. д-р Елена Андонова – Универзитет „Неофит Рилски“, Бугарија
м-р Диана Мистреану – Универзитет од Луксембург, Луксембург
проф. д-р Зузана Буракова – Универзитет „Павол Јозев Сафарик“, Словачка
доц. д-р Наташа Поповиќ – Универзитет во Нови Сад, Србија

проф. д-р Светлана Јакимовска, доц. д-р Марија Кукубајска, проф. д-р Луси Караниколова-Чочоровска, проф. д-р Ева Ѓорѓиевска, проф. д-р Махмут Челик, проф. д-р Јованка Денкова, проф. д-р Даринка Маролова, Доц. д-р Весна Коцева, виш лектор м-р Снежана Кирова, виш лектор м-р Наталија Поп-Зариева, лектор д-р Надица Негриевска, виш лектор м-р Марија Крстева

Главен уредник

проф. д-р Светлана Јакимовска

Одговорен уредник

проф. д-р Ева Ѓорѓиевска

Јазично уредување

Лилјана Јовановска

(македонски јазик)

виш лектор м-р Биљана Иванова, виш лектор м-р Крсте Илиев,

виш лектор м-р Драган Донеv

(англиски јазик)

Техничко уредување

Сања Гацов

Редакција и администрација

Универзитет „Гоце Делчев“ -Штип

Филолошки факултет

ул. „Крсте Мисирков“ 10-А п. факс 201, 2000 Штип

Република Северна Македонија

YEARBOOK FACULTY OF PHILOLOGY

For the publisher:

Ass. Prof. Dragana Kuzmanovska, PhD

Editorial board

Prof. Blazo Boev, PhD

Prof. Liljana Koleva-Gudeva, PhD

Prof. Violeta Dimova, PhD

Ass. Prof. Dragana Kuzmanovska, PhD

Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Prof. Eva Gjorgjievska, PhD

Editorial staff

Prof. Ralf Heimrath, PhD— University of Malta, Malta

Prof. Necati Demir, PhD— University of Gazi, Turkey

Prof. Rıdvan Canım, PhD— University of Edrene, Turkey

Prof. Stana Smiljkovic, PhD— University of Nis, Serbia

Prof. Thanh-Vân Ton-That, PhD— University Paris Est, France

Prof. Karine Rouquet-Brutin PhD— University Paris 7 – Denis Diderot, France

Prof. Ronald Shafer PhD— University of Pennsylvania, USA

Prof. Christina Kona, PhD— Hellenic American University, Greece

Prof. Zlatko Kramaric, PhD— University Josip Juraj Strosmaer, Croatia

Prof. Borjana Prosev – Oliver, PhD— University of Zagreb, Croatia

Prof. Tatjana Gurisik- Bekanovic, PhD— University of Montenegro, Montenegro

Prof. Rajka Glusica, PhD— University of Montenegro, Montenegro

Ass. Prof. Marija Todorova, PhD— Baptist University of Hong Kong, China

Ass. Prof. Zoran Popovski, PhD— Institute of education, Hong Kong, China

Prof. Elena Andonova, PhD— University Neofilt Rilski, Bulgaria

Diana Mistreanu, MA— University of Luxemburg, Luxemburg

Prof. Zuzana Barakova, PhD— University Pavol Joseph Safarik, Slovakia

Ass. Prof. Natasa Popovik, PhD— University of Novi Sad, Serbia

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD, Ass. Prof. Marija Kukubajska, PhD,

Prof. Lusi Karanikolova-Cocorovska, PhD, Prof. Eva Gjorgjievska, PhD,

Prof. Mahmut Celik, PhD, Prof. Jovanka Denkova, PhD, Prof. Darinka Marolova, PhD,

Ass. Prof. Vesna Koceva, PhD, lecturer Snezana Kirova, MA, lecturer Natalija Pop-Zarieva,
MA, lecturer Nadica Negrievska, PhD, lecturer Marija Krsteva, MA

Editor in chief

Prof. Svetlana Jakimovska, PhD

Managing editor

Prof. Eva Georgievska, PhD

Language editor

Liljana Jovanovska

(Macedonian language)

lecturer Biljana Ivanova, MA, lecturer Krste Iliev, MA, lecturer Dragan Donev, MA
(English language)

Technical editor

Sanja Gacov

Address of editorial office

Goce Delchev University

Faculty of Philology

Krste Misirkov b.b., PO box 201

2000 Stip, Republic of North Macedonia

СОДРЖИНА CONTENTS

Јазик

Марија Тодорова

ДИЈАЛЕКТИТЕ НА ШПАНСКИОТ ЈАЗИК ВО
СОЕДИНЕТИТЕ АМЕРИКАНСКИ ДРЖАВИ

Marija, Todorova

DIALECTS OF SPANISH IN THE UNITED STATES OF AMERICA 9

Книжевност

Marija Krsteva, Dragan Donev, Kristina Kostova,

Krste Iliev, Natalija Pop Zarieva

THE USE OF LETTERS IN POSTMODERN BIOFICTIONS:

THE PARIS WIFE 19

Крсте Илиев, Марија Крстева, Кристина Костова,

Драган Донеv, Наталија Поп Зариева

ПРЕНЕБРЕГНУВАЊЕТО НА СТАТУСОТ И ДОЛЖНОСТА

НА ПРИНЦОТ ХАЉ, НЕГОВИОТ ГРЕВ НА МРЗЛИВОСТ, НЕГОВАТА
РЕФОРМАЦИЈА И НЕГОВОТО ПАЃАЊЕ ВО ГРЕВОТ НА ГОРДОСТА

Krste Iliev, Marija Krsteva, Kristina Kostova, Dragan Donev, Natalija Pop Zarieva

PRINCE HAL'S NEGLECT OF STATUS AND OFFICE, HIS SIN OF SLOTH,

HIS REFORMATION AND HIS FINAL FALL INTO THE SIN OF PRIDE 27

Преведување

Светлана Јакимовска

КОН ПРЕВОДОТ НА „СЛАВНАТА ИНВАЗИЈА НА МЕЧКИТЕ НА СИЦИЛИЈА“
ОД ДИНО БУЦАТИ

Svetlana Jakimovska

ON THE TRANSLATION OF “THE BEARS’ FAMOUS INVASION OF SICILY”

BY DINO BUZZATI 39

Драган Донеv, Марија Крстева, Кристина Костова,

Крсте Илиев, Наталија Поп Зариева

УЛОГАТА НА КВАЛИФИКУВАНИТЕ ПРЕВЕДУВАЧИ ВО

ГЛОБАЛИЗИРАНИОТ СВЕТ ВО ВРЕМЕ НА ПАНДЕМИЈА И ИНФОДЕМИЈА

Dragan Donev, Marija Krsteva, Kristina Kostova,

Krste Iliev, Natalija Popzarieva

THE ROLE OF QUALIFIED TRANSLATORS IN THE

GLOBALIZED WORLD DURING PANDEMIC AND INFODEMIC 51

Марија Леонтиќ

ЗБОРОВНИТЕ ГРУПИ СО ГЛАГОЛСКИ ПРИЛОГ ВО ТУРСКИОТ ЈАЗИК
И НИВНОТО ПРЕДАВАЊЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

Marija Leontikj

WORD GROUPS WITH A GERUND IN TURKISH LANGUAGE AND

THEIR EQUIVALENCE IN MACEDONIAN LANGUAGE 59

Дидактика

Викторија Еленова

ПСИХОЛИНГВИСТИЧКИ ОСВРТИ КОН ПРОЦЕСОТ НА
ИЗУЧУВАЊЕ СТРАНСКИ ЈАЗИК

Viktorija Elenova

PSYCHOLINGUISTIC OVERVIEW OF THE FOREIGN LANGUAGE

LEARNING PROCESS 69

Неда Радосављевиќ

ИМПЛЕМЕНТИРАЊЕ НА КОМБИНИРАНА НАСТАВА КАЈ
СТУДЕНТИТЕ ЗА УЧЕЊЕ АНГЛИСКИ КАКО СТРАНСКИ
ЈАЗИК ВО ВИСОКОТО ОБРАЗОВАНИЕ

Neda Radosavljevikj

IMPLEMENTING BLENDED LEARNING APPROACH WITH

STUDENTS WHEN LEARNING ENGLISH AS A SECOND LANGUAGE 79

ЗБОРОВНИТЕ ГРУПИ СО ГЛАГОЛСКИ ПРИЛОГ ВО ТУРСКИОТ ЈАЗИК И НИВНОТО ПРЕДАВАЊЕ ВО МАКЕДОНСКИОТ ЈАЗИК

Марија Леонтиќ

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип
marija.leontik@ugd.edu.mk

Апстракт: Зборовната група (синтагма) со глаголски прилог (zarf-fiil grubu) се образува од имески збор и од глаголски прилог (герунд). Пр. kitap okuyarak / читајќи книга. Во овој труд ќе се обработуваат зборовните групи со глаголски прилог и нивното предавање во македонскиот јазик.

Клучни зборови: *зборовна група, глаголски прилог, турски јазик, македонски јазик*

WORD GROUPS WITH A GERUND IN TURKISH LANGUAGE AND THEIR EQUIVALENCE IN MACEDONIAN LANGUAGE

Marija Leontik¹

¹Faculty of Philology, Goce Delcev University, Stip, Macedonia
marija.leontik@ugd.edu.mk

Abstract: A word group with a gerund (zarf-fiil grubu) is formed from a noun word and from a gerund. Ex. kitap okuyarak/reading book. This paper deals word group with a gerund in Turkish language and their equivalence in Macedonian language

Key words: *word group, gerund, Turkish language, Macedonian language.*

1. Вовед

Во турскиот јазик именските и глаголските видови зборови според одредени правила се редат во зборовни групи (синтагми) и учествуваат во образувањето на реченицата. Зборовната група е непредикативна синтаксичка единица што се состои од повеќе зборови наредени едни до други според определени правила. Во турската граматика називот на зборовната група се формира според главниот член. Според ова во турскиот јазик ги имаме следните зборовни групи: зборовна група со извик (ünlem grubu, hitap grubu), зборовна група со титула (unvan

grubu), зборовна група со сложена именка (birleşik isim grubu), зборовна група со придавка (sifat tamlaması), зборовна група со број (sayı grubu), зборовна група со хендијада (tekrar grubu), зборовна група со присвоен суфикс (iyelik grubu), зборовна група со именка (isim tamlaması), зборовна група на припадност (aitlik grubu), зборовна група со постпозиција (edat grubu), зборовна група со сврзник (bağlama grubu), скратени зборовни групи (kısaltma grupları), зборовна група со сложен глагол (birleşik fiil grubu), зборовна групи со глаголска именка (isim-fiil grubu), зборовни групи со глаголска придавка (sifat-fiil grubu) и зборовна група со глаголски прилог (zarf-fiil grubu).

Во македонскиот јазик се употребуваат термините (именска) синтагма, фраза и група, но ние во овој труд ќе го употребуваме терминот *зборовна група* бидејќи во турскиот јазик зборовните групи можат да се образуваат со именски и со глаголски видови зборови.

Во овој труд ќе се опише зборовната група со глаголски прилог (zarf-fiil grubu) во турскиот јазик и ќе се приложи нејзиното предавање во македонскиот јазик. Во турскиот јазик освен терминот *zarf-fiil grubu* (зборовна група со глаголски прилог) се употребува и терминот *gerundium grubu* (герундска група).

2. Зборовна група со глаголски прилог во турскиот јазик (**Zarf-fiil Grubu, Gerundium Grubu**)

Зборовната група со глаголски прилог (герунд) во турскиот јазик се образува со еден именски збор и еден глаголски прилог. Во оваа зборовна група глаголскиот прилог (герунд) е главен член и следи по именскиот збор кој може да се состои од еден збор или од повеќе зборови. Именскиот збор како помошен член го опишува, објаснува или дополнува глаголскиот прилог од аспект на значењето.

Зборовна група со глаголски прилог (Zarf-fiil Grubu)

именски збор + глаголски прилог = зборовна група со глаголски прилог
 isim unsuru + zarf-fiil = zarf-fiil grubu
 mektup yazarak / пишувајќи писмо

Во оваа зборовна група, глаголскиот прилог се образува со една од следните наставки: -Ip (-ip, -ip, -up, -üp), -ArAk (-arak, -erek), -IncA (-inca, -ince, -unca, -ünce), -AlI (-alı, -eli), -mAdAn (-madan, -meden), -ken, -DIkÇA (-dıkça, dikçe, -dukça, -dükçe, -tıkça, -tikçe, -tukça, -tükçe), -mAksIzIn (-maksızın, -meksizin), -DIğIndA (-diğında, -diğinde, -duğunda, -dügünde, -tığında, -tiğinde, -tuğunda, -tüğünde), -A...-A (-a...-a, -e...-e). Само наставката -ken нема варијанти, а додека другите наставки за глаголски прилог имаат соодветен број варијанти зависно од вокалната и од консонантската хармонија во турскиот јазик. Пр. roman okuyup/ читајќи роман; ökü okuyarak/читајќи расказ; şiir okuyunca/читајќи поезија; fıkra

okuyalı/читајќи анегдота; vecize okurken/читајќи афоризам; gazete okudukça/читајќи весник; dergi okuduğunda/читајќи списание; kitap okuya okuya/читајќи (читајќи) книга; kitap okumadan/нечитајќи книга; kitap okumaksızın/нечитајќи книга. Глаголскиот прилог што се образува со наставката -A...-A (-a...-a, -e...-e) со мали исклучоци се јавува како редупликација. Пр. doğaya baka baka/гледајќи гледајќи во природата.

Одредени глаголски придавки (sifat-fiil) при добивање на падежни наставки во реченицата добиваат функција на глаголски прилог (zarf-fiil). Зборовните групи образувани со овој вид глаголски придавки стануваат зборовни групи со глаголски прилог. Пр. *Bize geldiğinizde küçüktüm.* / Кога дојдовте кај нас бев мала. // *İkisi de filmi çok sevdiğinden sık sık sinemaya gidiyorlar.* / Бидејќи и двете многу го сакаат филмот често одат во кино. // *Her gördükçe sevinir.* / На секое гледање се радува.

Групите што се образуваат со калапите -r...-mAz (-r...-maz, -r...-mez), -DI mI (-dı mı, -di mi, -du mu, -dü mü, -tı mı, -ti mi, -tu mu, -tü mü) и -DI...-AlI (-dı...-alı, -di...-eli) се сметаат за зборовни групи со глаголски прилог. Пр. *dershaneye girer girmez/влегувајќи во предавалната; güneş gördü mü/гледајќи сонце; vatana geldim geleli/доаѓајќи во татковината.*

Зборовните групи што се образуваат со калапите -DI...-mAdI (-dı...-madı, -di...-medi) и -DI...-AcAk (-dı...-acak, -di...-ecek) добиваат функција на зборовна група со глаголски прилог. Пр. *Kız çimende koştu koşmadı yere düştü.* / Девојчето трчајќи по тревникот падна наземи. // *Gün battı batacak hava karardı.* / Денот заоѓајќи времето се стемни.

Во зборовната група со глаголски прилог може да има повеќе од еден именски збор. Пр. *Babalar, anneler, çocuklar konuşarak sorunu çözdüler.* / Татковците, мајките, децата разговарајќи го решија проблемот.

Во зборовната група со глаголски прилог, именскиот елемент може да биде друга зборовна група. Пр. *Öğretmenler ve öğrenciler yazışarak sınavı hazırladılar.* / Наставниците и учениците допишувајќи се го подготвија испитот. (во оваа зборовна група со глаголски прилог именскиот елемент *öğretmenler ve öğrenciler/наставниците и учениците*, во турскиот јазик претставува зборовна група со сврзник/bağlama grubu).

Кога зборовните групи со глаголски прилог последователно се редат една по друга, зборот што ја формира групата заедно со наставката се наоѓа во последната група. Пр. *Çimenler yeşerir(ken), çiçekler açar(ken), sıcak rüzgar eserken bahar hissedilir.* / Ливадите зеленеејќи, цветовите цутејќи, топлиот ветрец веејќи се чувствува пролетта. (Во оваа реченица има три зборовни групи со глаголски прилог, но само последната група ја задржува наставката -ken за образување глаголски прилог: *çimenler yeşerir(ken)/ливадите зелеенејќи, çiçekler açar(ken)/цветовите цутејќи, sıcak rüzgar eserken/топлиот ветрец веејќи*). *Dünya hissedilir(se), ilham alınır(sa), duygular mısraya dökülürse, kıtalar iyi işlenirse*

şiiir meydana gelir. / Песната се создава чувствувајќи го светот, добивајќи инспирација, преточувајќи ги чувствата во стиховите, добро обработувајќи ги строфите. (Во оваа реченица има четири зборовни групи со глаголски прилог, но само последната група ја задржува наставката -sA: dünya hissedilir(se)/чувствувајќи го светот, ilham alınır(sa)/добивајќи инспирација, duygu mısraya dökülür(se)/преточувајќи ги чувствата во стиховите, kitalar iyi işlenirse/добро обработувајќи ги стиховите.

Во поезијата и во народниот говор се забележува менување на местата на именскиот збор и на глаголскиот прилог во зборовната група со глаголски прилог. Пр. *Kuracakken yuvamı bulut ermez bir dağa...* (Faruk Nafiz Çamlıbel) / Градејќи го мојот дом на недостижни планини за облаците... (Фарук Наф'з Чамл'бел). // *Bütün sevgileri atıp içimden, / varlığımı yalnız ona verdim ben...* (Ahmet Kutsi Tecer) / Отфрлајќи ги од мене сите љубови/моето битие само нејзе ѝ го дадов... (Ахмет Кутси Теџер). Зборовните групи *yuvamı kuracakken*/градејќи го мојот дом, *atıp içimden*/отфрлајќи ги од мене, во гореизложените стихови се јавуваат со сменет редослед, глаголскиот прилог *kuracakken*/градејќи доаѓа пред именскиот збор *yuvamı*/мојот дом, а глаголскиот прилог *atıp*/отфрлајќи доаѓа пред *içimden*/од мене.

Основна функција на зборовната група со глаголски прилог во речениците е прилошка определба (адвербијална определба, *tamlayıcı*). Пр. *Fakülte öğrencisi olunca çok mutluydu.* / Станувајќи студент бидна многу среќен. // *İşe başladığında pek tecrübeli değildi.* / Кога почна да работи не беше многу искусна. (зборовните групи со глаголски прилог *fakülte öğrencisi olunca*/станувајќи студент и *işe başladığında*/кога почна да работи имаат функција на прилошка определба за време/*zaman bildiren tamlayıcı*); *Okula hızlı yürüyerek gitti.* / Брзо чекорејќи отиде на училиште. // *Öğrenciler, sınavda biraz durup düşündüler.* / Учениците на испитот малку успорувајќи размислија. // *Misafirliğe yavaş yavaş giderken bir kutu çikolata aldım.* / Пополека одејќи на гости купив една бонбониера. // *Devamlı yazdıkça kendimi daha iyi ifade ediyorum.* / Постојано пишувајќи подобро се изразувам. // *İyi danışmadan karar verme.* / Неконсултирајќи се не одлучувај. (зборовните групи со глаголски прилог *hızlı yürüyerek*/брзо чекорејќи, *biraz durup*/малку успорувајќи, *yavaş yavaş giderken*/пополека одејќи, *devamlı yazdıkça*/постојано пишувајќи и *iyi danışmadan*/неконсултирајќи се имаат функција на прилошки определби за начин/*durum bildiren tamlayıcı*).

Зборовната група со постпозиција добивајќи го помошниот глагол сум (*ek fiil, i- fiili*) во реченицата може да има и функција на прирок (предикат, *yüklem*). Пр. *Vence bayram ufukta gün bitince dir.* (Cahit Sıtkı Tarancı) / Според мене празникот започнува згаснувајќи денот на хоризонтот. (Џахит С'тк' Таранџ').

Кај зборовната група со глаголски прилог акцентот паѓа на зборот пред глаголскиот прилог. Пр. *eve gelip, eve gelerek, eve gelince, eve gelirken*/дома доаѓајќи.

3. Предавањето на зборовната група со глаголски прилог од турски на македонски јазик

Бидејќи еквивалент на турските глаголски прилози се македонските глаголски прилози, зборовната група со постпозиција од турскиот во македонскиот јазик најчесто се предава со општозависна именска група која го содржи глаголскиот прилог образуван со -јќи во македонскиот јазик. Глаголските прилози во турскиот јазик образувани со наставките: -Ip (-ip, -ip, -up, -üp), -ArAk (-arak, -erek), -Inca (-inca, -ince, -unca, -ünce), -AlI (-alı, -eli), -mAdAn (-madan, -meden), -ken, -DİkçA (-dikça, dikçe, -dukça, -dükçe, -tikça, -tikçe, -tukça, -tükçe), -A...-A (-a...-a, -e...-e), -mAksIzIn (-maksızın, -meksizin), -DIğIndA (-dığında, -diğinde, -duğunda, -dügünde, -tiğında, -tiğinde, -tuğunda, -tüğünde) во македонскиот јазик може да се предадат на следниот начин:

Зборовна група со глаголски прилог образуван со -Ip (-Ip ekini alan zarf-fiil grubu)	Зборовна група со глаголски прилог образуван со -ArAk (-ArAk ekini alan zarf-fiil grubu)
günlerce oku-(y)up / читајќи со денови	çiçeği kokla-(y)arak / мирисајќи го цветот
kalemi ara-(y)ip / барајќи го моливот	denize bak-arak / гледајќи го морето
fıkraya gül-üp / смеејќи се на анегдотата	sokakta yürü-(y)erek / пешачејќи на улица
okuldan gel-ip / доаѓајќи од училиште	vatanı sev-erek / сакатќи ја татковината
Зборовна група со глаголски прилог образуван со -Inca (-Inca ekini alan zarf-fiil grubu)	Зборовна група со глаголски прилог образуван со -ken (-ken ekini alan zarf-fiil grubu)
çocukluğunu hatırla-(y)ınca / спомнувајќи си на детството	toplantıya gelir-ken / доаѓајќи на состанок
tiyatroya gid-ince / одејќи во театар	sinemadan çıkar-ken / излегувајќи од кино
gölde yüz-ünce / пливајќи во езерото	fakülteye gider-ken / одејќи на факултет
kalabalıktan uzaklaş-ınca / оддалечувајќи се од метежот	şarkı söyler-ken / пеејќи песна
Зборовна група со глаголски прилог образуван со -AlI (-AlI ekini alan zarf-fiil grubu)	Зборовна група со глаголски прилог образуван со -DİkçA (-DİkçA ekini alan zarf-fiil grubu)
iyi haberi ver-eli / давајќи добра вест	rüzgâr es-tikçe / веејќи ветар
evde kal-alı / останувајќи дома	yağmur yağ-dıkça / врнејќи дожд
İstanbul'a gel-eli / доаѓајќи во Истанбул,	parkta gez-dikçe / шетајќи во парк
откако дојде во Истанбул	
Зборовна група со глаголски прилог образуван со -A...-A (-A...-A ekini alan zarf-fiil grubu)	Зборовна група со глаголски прилог образуван со -mAksIzIn (-mAksIzIn ekini alan zarf-fiil grubu)
baka baka / гледајќи гледајќи	evde dur-maksızın / неостанувајќи дома

sora sora / прашувајќи прашувајќи	konuyu bil-meksizin / незнаејќи ја темата
Зборовна група со глаголски прилог образуван со -mAdAn (-mAdAn ekini alan zarf-fiil grubu)	Зборовна група со глаголски прилог образуван со -DIğIndA (-DIğIndA ekini alan zarf-fiil grubu)
soğuk bas-madan / пред да залади	konser başla-diğında / концертот започнувајќи, кога започна концертот
yaz gel-meden / пред да дојде летото	çiçeği gör-düğümde / гледајќи го цветот, кога го видов цветот

4. Заклучок

Зборовната група (синтагма) со глаголски прилог (zarf-fiil grubu) е многу често употребувана зборовна група во турскиот јазик. Оваа зборовна група се образува од именски збор и од глаголски прилог (герунд).

Зборовната група со глаголски прилог од турскиот во македонскиот јазик најчесто се предава со општозависна именска група која го содржи глаголскиот прилог во македонскиот јазик. Во турскиот јазик зборовната група со глаголски прилог најчесто се образува со наставките -Ip, -ArAk, -IncA, -All, -mAdAn, -ken, -A...-A, -DIkçA, -mAksIzIn, -DIğIndA кои во македонскиот јазик најчесто се предаваат со глаголскиот прилог образуван со наставката -јќи. Пр.

O, kahve içip çalışıyor.	Тој <i>пиејќи кафе</i> работи.
Ana müzik dinleyerek okuyor.	Ана <i>слушајќи музика</i> чита.
Ali odaya girince soba yandığını gördü.	Али <i>влегувајќи во одајата</i> виде дека печката гори. Али <i>кога влезе во одајата</i> виде дека печката гори. Али <i>на влегување во одајата</i> виде дека печката гори.
Kız çayırda gezerken çiçek toplayacak.	Девојчето <i>шетајќи по ливада</i> ќе собира цвеќиња.
Ankara'ya gideli bir hafta oldu.	<i>Одејќи во Анкара</i> мина една седмица. <i>Откако отиде во Анкара</i> мина една седмица.
Sık yazıştıkça daha iyi tanıştılar.	<i>Допишувајќи се често</i> подобро се запознаа.
Bora koşu koşu yoruldu.	Бора <i>трчајќи трчајќи</i> се измори.
Kitap almaksızın derse geldim.	<i>Неземајќи книга</i> дојдов на час. Без да земам книга дојдов на час.
Biraz dinlenmeden çalışıyoruz.	<i>Неодмарајќи се малку</i> работиме. Работиме <i>без да одмориме малку</i> .

<i>Sokakta yürüdüğümde köpek gördüm.</i>	<i>Пешачејќи по улица видов куче. Кога пешачев по улица видов куче.</i>
<i>Delikanlı yataktan kalkar kalkmaz uyandı.</i>	Момчето <i>станувајќи од кревет</i> се расони.

При писменото преведување од турски на македонски јазик, преведувачот прво ги преведува глаголските прилози од зборовните групи со глаголски прилог, потоа целата зборовна група со глаголски прилог, а на крај реченицата. Затоа, многу е корисно преведувачот да ја познава структурата на зборовните групи со глаголски прилог во турскиот јазик, нивните сцелифичности и начини на предавање во македонскиот јазик. За таа цел во трудот приложивме најчести решенија за предавање на зборовните групи со глаголски прилог.

Користена литература

- [1] Aktan, Bilâl. (2009). *Türkiye Türkçesinin Söz Dizimi*. Ankara: Gazi Kitabevi.
- [2] Doğan, Enfel. (2012). *Türkçe Cümle Bilgisi I*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- [3] Hatiboğlu, Vecihe. (1982). *Türkçenin Sözdizimi*. Ankara: Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Yayınları.
- [4] Karahan, Leylâ. (2012). *Türkçede Söz Dizimi*. Ankara: Akçağ.
- [5] Özkan, Mustafa. Pilancı Hülya. (2012). *Türkçe Cümle Bilgisi. I-II*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.
- [6] Özkan, Mustafa. Sevinçli, Veysi. (2012). *Türkiye Türkçesi Söz Dizimi*. İstanbul: Akademik Kitaplar.
- [7] Yelten, Muhammet. Açıkgöz, Halil. (2008). *Kelime Grupları*. İstanbul: Doğu Kütüphanesi.
- [8] Ѓуркова, Минова Лилјана. (2000). *Синтакса на македонскиот стандарден јазик*. Скопје: МАГОР.
- [9] Саздов, Симон. (2008). *Современ македонски јазик 3*. Скопје: Табернакул.

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ГОДИШЕН ЗБОРНИК

2020